

حجاب و امنیت اجتماعی

پدیدآورده (ها) : سلطانی رنایی، مهدی

فلسفه و کلام :: درس‌هایی از مکتب اسلام :: مهر 1383 - شماره 523

از 62 تا 68

آدرس ثابت : <https://www.noormags.ir/view/fa/articlepage/32433>

دانلود شده توسط : مرکز مشاوره

تاریخ دانلود : 09/06/1398

مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی (نور) جهت ارائه مجلات عرضه شده در پایگاه، مجوز لازم را از صاحبان مجلات، دریافت نموده است، بر این اساس همه حقوق مادی برآمده از ورود اطلاعات مقالات، مجلات و تالیفات موجود در پایگاه، متعلق به "مرکز نور" می باشد. بنابر این، هرگونه نشر و عرضه مقالات در قالب نوشتار و تصویر به صورت کاغذی و مانند آن، یا به صورت دیجیتالی که حاصل و بر گرفته از این پایگاه باشد، نیازمند کسب مجوز لازم، از صاحبان مجلات و مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی (نور) می باشد و تخلف از آن موجب پیگرد قانونی است. به منظور کسب اطلاعات بیشتر به صفحه [قوانین و مقررات](#) استفاده از پایگاه مجلات تخصصی نور مراجعه فرمائید.

پایگاه مجلات تخصصی نور

حجاب و امنیت اجتماعی

اسلام، حجاب را از مصادیق مهمّ تحقق امنیت اجتماعی در جامعه معرفی کرده است و چالش‌ها، زمینه‌ها و راهبردهای بسیار مهمی را برای شکوفایی ذهن نواندیش افراد جامعه در این مورد تبیین نموده است.

بر این اساس و به منظور آگاهی بیشتر از رابطه حجاب و امنیت اجتماعی، ما برآنیم که در این نوشتار جنبه‌های مختلف این موضوع و اهمیت آن را توضیح داده و تأثیر آن را در حفظ ارزش‌های دینی بیان کنیم.

به طور کلی در این مقاله موارد ذیل مورد بحث و بررسی قرار گرفته است:

۱. امنیت اجتماعی، هدف اساسی و جوب حجاب.

مقوله «پوشش و استتار بدن» به عنوان جزء جدایی‌ناپذیر حیات انسانی و مصداق اصلی حجاب، امری کاملاً مشهود و بی‌نیاز از تعدیل است. برای حجاب کارکردهایی در دو حوزه فردی و اجتماعی، قابل تصوّر است:

الف. کارکردهای فردی: همچون پاسخگویی به نیاز فطری «خوداستتاری» و تأمین امنیت در برابر گرما و سرما.

ب. کارکردهای اجتماعی: هویت‌بخشی و ایجاد امنیت اجتماعی از جمله این کارکردهاست، چراکه نوع پوشش و حجاب، نشان‌دهنده سنت‌ها، ارزش‌ها و باورهای یک جامعه است.

۲. امنیت اجتماعی، فلسفه حقیقی و جوب حجاب.
۳. پایه‌های تحقق امنیت اجتماعی در سایه حجاب بانوان.
۴. آثار و فوائد حجاب اسلامی و تحقق امنیت اجتماعی.
۵. آثار سوء بد حجایی و انهدام امنیت اجتماعی.
۶. بیان نتیجه و ارائه راهکارها و پیشنهاداتی جهت تثبیت امنیت اجتماعی در سیطره حجاب اسلامی.
- کلید واژه‌ها: حجاب، امنیت، امنیت اجتماعی، پوشش، آرامش
- گوهر اسلام، سعادت و نجات آدمی است و باورهای دینی، احکام اخلاقی و فقهی در راستای این غایت مهم نازل شده‌اند. این آموزه‌های هستمندان و بایستی از خالق حکیمی تجلی می‌یابد که به نیازهای روحی و جسمی، مادی و معنوی، فردی و اجتماعی بشریت، کاملاً آگاه است. احکام الهی مربوط به پوشش زنان نیز با این فلسفه و حکمت مدبرانه صادر گردیده است.
- زن با عنصر حجاب اسلامی، نه تنها به تهذیب، تزکیه نفس و ملکات نفسانی پرداخته و قرب الهی را فراهم می‌سازد، بلکه باعث گسترش روزافزون امنیت اجتماعی و ایجاد زمینه‌ای جهت رشد معنوی مردان می‌گردد؛ همچنان که خداوند سبحان، خطاب به پیامبر اکرم ﷺ می‌فرماید:
- «به مردان مؤمن بگو تا چشمان خود را از نگاه ناروا ببوشانند و فروج اندامشان را محفوظ دارند، که این بر پاکیزگی جسم و جان ایشان، بهتر است»^(۱).
- همچنین می‌فرماید:
- «به زنان و دختران خود و به زنان مؤمن بگو که خویشان را با چادرهای خود ببوشانند که این کار برای آن است که آنها به عفت شناخته شوند تا از تعرض و جسارت، آزار نکشند (در امنیت کامل باشند)؛ خداوند در حق خلق، آمرزنده و

مهربان است^(۱).

اجتماعی، تأمین‌کننده سعادت آدمی و منشأ قرب الهی می‌نگرند.

بنابراین، پوشش اسلامی به منزله یک حفاظ ظاهری و باطنی در برابر افراد نامحرم، قلمداد می‌شود که مصونیت اخلاقی، خانوادگی و پیوند عمیق میان حجاب ظاهری و بازداری باطنی و از همه مهم‌تر امنیت اجتماعی را فراهم می‌سازد و پیشینه آن به اندازه تاریخ آفرینش انسان است؛ چراکه پوشش و لباس هر بشری، پرچم کشور وجود اوست. پرچمی که وی بر خانه وجودش نصب کرده است و با آن اعلام می‌دارد که از کدام فرهنگ تبعیت می‌کند^(۲).

در سال‌های اخیر، روند شبهات درباره حجاب و پوشش اسلامی، شدت یافته است و مطرح شدن شبهات فراوان در زمینه حجاب برتر به همراه عوامل دیگری مانند ضعف اعتقاد و عدم

همان‌گونه که ذکر گردید، حجاب و پوشش اسلامی برای مردان و زنان، تنها از کارکرد فردی برخوردار نیست و فقط برای سامان‌دهی خلیات و ملکات نفسانی آدمیان، مؤثر نمی‌باشد، بلکه از کارکرد اجتماعی نیز برخوردار است؛ غرایز، التهاب‌های جسمی و معاشرت‌های بسی‌بند و بار را کنترل نموده، بر تحکیم نظام خانواده می‌افزاید. همچنین از انحلال کانون مستحکم و پایدار زناشویی جلوگیری نموده و امنیت اجتماعی را فراهم می‌سازد. حال اگر کسانی با نگرش دینی، اسلامی یا بآ رویکرد جامعه‌شناختی و روان‌شناسی به چنین کارکردها و تأثیرات مطلوب، به ویژه تأمین امنیت اجتماعی پی ببرند، نه تنها هدفمندان، زندگی می‌کنند، بلکه برای رفتارها و اندیشه‌هایشان دست به گزینش می‌زنند تا به اهداف متعالی الهی و انسانی دست یازند. از این‌رو به مسأله حجاب نیز به عنوان راهبردی کارساز جهت تأیید و ترویج ارزش‌های

۱. احزاب، ۵۹.

۲. فرهنگ بهره‌نگی و بهره‌نگی فرهنگی،

غلامعلی حداد عادل، ص ۴۰.

امنیت اجتماعی، هدف اساسی وجوب حجاب

با توجه به آیات قرآن مجید، به خوبی مشخص و معین می‌گردد که هدف از تشریح وجوب حکم حجاب اسلامی دست‌یابی به تزکیه نفس، طهارت، عفت و پاکدامنی جهت استحکام و گسترش امنیت اجتماعی است.

«وَ إِذَا سَأَلْتُمُوهُنَّ مَتَاعًا فَسْأَلُوهُنَّ مِنْ وَرَاءِ حِجَابٍ ذَلِكُمْ أَطْهَرُ لِقُلُوبِكُمْ وَقُلُوبِهِنَّ»^(۱).

چون نگاه نامحرم توسط مردان، باعث تحریک و تهییج جنسی آنان و در نتیجه منجر به فساد و ریشه‌کن نمودن امنیت اجتماعی می‌شود، خداوند در کنار دستور حجاب و پوشش بدن به بانوان، مردان را نیز امر به حجاب و پوشش چشم داده و نگاه به نامحرم را بر ایشان، حرام کرده است. چنانکه در این باره از امام رضا (ع) نقل شده است:

«حَرَّمَ النَّظْرَ إِلَى شُعُورِ النِّسَاءِ»

شناخت کافی از این مسأله و ضرورت آن موجب تهدید امنیت اجتماعی و آفت روند استفاده از مصادیق چنین حجابی در جامعه شده است، که نتیجه اتخاذ روش تخریبی بعضی مطبوعات و رواج پوشش‌های نامناسب در مقابل نامحرمان است؛ لذا ما به منظور اینکه اسلام، مشوق حجاب و پوشش کامل برای زنان و دختران در برابر افراد نامحرم است، به بیان هدف و فلسفه این مصداق مهم اسلامی و رابطه فراگیر و تنگاتنگ آن با امنیت اجتماعی از جنبه‌های مختلف می‌پردازیم.

امید است که راهکارهای بیان شده در این زمینه‌ها برای همه اقشار جامعه اسلامی به ویژه نسل جوان و اندیشمندان مفید باشد و عزمشان را برای عمل و گسترش آن، به نحو مطلوب و احسن، جزم نمایند تا امنیت اجتماعی، تأمین شود. ثانیاً نماد فرهنگی و ملی بشریت، درخشش روزافزون خود را حفظ نماید.

۱. احزاب، ۵۳.

مهم‌ترین آنها به خوراکی‌ها، امور جنسی و مال و جاه و مقام، مربوط می‌شود و بدون شک بالاترین خواسته‌های مردان، تمایل به جنس زن است. در سخنان عرفا آمده است:

«أَغْظَمُ الشَّهْوَةِ، شَهْوَةُ
النِّسَاءِ»^(۲):

«بزرگ‌ترین خواسته‌های مرد،
رغبت به زنان است».

ارائه زیبایی‌ها و مواضع بدن زن، به شهوت و طمع مردان، دامن می‌زند و آنها را به یک کانون جدی خطر، مبدل می‌سازد که به سلب آرامش زن و امنیت اجتماعی منتهی می‌گردد. آنچه می‌تواند از این ناامنی پیشگیری کند، پوشش زن از چشمان گرسنه نامحرمان است که با حجاب کامل اسلامی، عملی خواهد شد.

پوشش دینی، پیام عفت، شخصیت و خداترسی زن مسلمان است

۱. بحارالانوار، علامه مجلسی، ج ۱۰۴، ص

۳۴

۲. محجة البیضاء، ج ۵، ص ۱۷۷.

المَحْجُوبَاتِ بِالْأَزْوَاجِ وَ غَيْرِهِنَّ مِنْ
النِّسَاءِ لَمَا فِيهِ مِنْ تَهْيِيجِ الرِّجَالِ وَ مَا
يَدْعُوهُنَّ إِلَى الْفُسَادِ وَ الدُّخُولِ
فِيهَا لَا يَحِلُّ وَ لَا يَجْمَلُ^(۱)».

«نگاه به موهای زنان باحجاب
ازدواج‌کرده و بانوان دیگر، از آن جهت
حرام شده است که نگاه، مردان را
برمی‌انگیزد و آنان را به فساد فرامی‌خواند
در آنچه که ورود در آن نه حلال است و نه
شایسته».

از مجموع گفتار فوق روشن
می‌گردد که هدف از وجوب حجاب
اسلامی علاوه بر موارد مذکور، ایجاد
صلاح و پیشگیری از فساد، جهت تأمین
و گسترش امنیت اجتماعی است.

امنیت اجتماعی، فلسفه حقیقی وجوب
حجاب

یکی از فلسفه‌های حقیقی
وجوب حجاب، حفظ آرامش زن،
مصونیت جامعه از فساد و عمق و معنا
بخشیدن به امنیت اجتماعی با توسعه آن
می‌باشد. زیرا نفس آدمی، دریایی موج
از تمایلات و خواسته‌های اوست که

پایه‌های تحقق امنیت اجتماعی در سایه‌های

حجاب بانوان

پوششی که اسلام آن را به عنوان یک حکم شرعی اعلام کرده است، یک عمل ظاهری و گسسته از عوامل و پایه‌ها نیست، بلکه حجاب، خیمه عفاف بانوانی است که آن را بر پایه‌های خود استوار نموده و باعث ترویج ارزش امنیت اجتماعی می‌گردند و به تحقق آن در جامعه اسلامی، کمک می‌نمایند.

اکنون شایان ذکر است که این پایه‌های اساسی بیان گردد:

۱. ایمان به خدا و جهان آخرت

از مهم‌ترین عواملی که بانوان توسط آن به آرامش روحی و روانی دست یافته و امنیت اجتماعی جامعه را فراهم می‌نمایند، این است که وقتی زن به خدای تعالی و علم و حکمت او ایمان آورد و معتقد گردد احکامی که برای بشریت تشریح کرده، بودن نقص و دارای آثار مطلوبی است، از حکم الهی حجاب استقبال نموده، امنیت اجتماعی

و مردان جامعه نه تنها به چنین بانویی چشم طمع نخواهند داشت که او را نیرویی بالفعل در هرچه وسعت بخشیدن امنیت اجتماعی دانسته و نجابتش را می‌ستایند. در این صورت است که زن نه تنها در سنگر حجاب خود، از تیر نگاه‌های زهرآلود، سخنان آزاردهنده و برخوردهای اراذل جامعه در امان خواهد بود، بلکه امنیت و آرامش درونی خود و اجتماع خویش را برقرار خواهد کرد.

نکته معنوی و عرفانی قابل ذکر

در این باب، پیام الهی آفریدگار هستی، خطاب به زنان است:

«ای زنا آگاه باش، دنیا

خراب‌آبادی است که هر نقطه آن به مین‌های شیطان و نگاه‌های آلوده، ناامن گشته است. اما فرشته‌های حجاب در محفل انس و یاد خدا در امنیتی بی‌نظیر به سر می‌برند که دیگران از طعم آن بی‌خبرند»^(۱).

شب تاریک و بیم‌موج و گردابی چنین حایل کجا دانند حال ما سبکباران ساحل‌ها

۱. تحلیلی نو و عملی از حجاب در عصر

حاضر، محمدرضا اکبری، ص ۱۴ - ۱۶.

جامعه را تضمین می‌کند.

باشم نایل شود، پایه‌های حجاب دینی در او شکل گرفته و با آگاهی کامل به امنیت اجتماعی ارزش می‌بخشد و دوام آن را تضمین خواهد کرد. به طور کلی، آگاهی زن نسبت به آثار مطلوب حجاب و مهم‌تر از آنها مسأله امنیت اجتماعی باعث می‌شود که نه تنها احساس سنگینی از پدیده حجاب ننماید، بلکه از آن به خوبی استقبال نموده، وسوسه‌های شیطانی را هیچ انگاشته و آرامش برونی و درونی اجتماع را وسعت می‌بخشد.

همچنین این پیام اصیل و عرفانی را همیشه آویزه گوش‌های خود می‌گرداند:

«خواهرم! سرزمین جانت را با خورشید آگاهی روشن کن تا برزوایای وجودت بتابد و آن‌چنان که هستی خود را بشناسی، آنگاه دریابی که حجاب باله‌های شنا به سوی سرچشمه هستی امنیت فردی و اجتماعی کامل است و پوشش‌های مهیج وزنه‌های سنگینی است که زن را غریق ژرفای مهیب دنیا نموده، امنیت خود و جامعه خویش را برهم می‌زند».

۲. تقوا

پرهیزکاری بانوان، ضامن تأمین امنیت اجتماعی است و تا این پایه محکم معنوی در قلب بانوان شکل نگیرد، حجاب را نوعی محدودیت برای خود قلمداد نموده و امنیت اجتماعی انسان‌ها را تهدید می‌نماید.

خانمی که بداند تقوای الهی پادزهر بیماری دل‌هاست که حجاب‌های تاریک جان را غرق می‌کند و لانه‌های هوس را برمی‌اندازد، آن را به کام جان خود می‌ریزد تا عالم جانش، گلستان گل‌های سلم، طاعت و تسلیم گردد و خیمه حجابش را برمی‌افروزد تا حافظ بوستان ارزش‌های خویشتن و آرامش درونی اجتماع خود شود.

۳. آگاهی

شناخت سیمای زن، حقیقت حجاب، فلسفه و آثار آن از جمله پایه‌های مستحکم پوشش دینی و تبلور امنیت اجتماعی است. وقتی خانمی به پاسخ درونی خود که چرا باید پوشیده